

Wandeltip
Broek de Naeyer
Biezenweiden

Rupel.blad
januari 2020

natuurpunt

Rupelstreek & Aartselaar

COLOFON

Rupel.blad is het driemaandelijks tijdschrift voor de leden van Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Rupelstreek.

Coverfoto

Knaagsporen bever
foto: Yente De Maesschalck

Lid worden

Stort 30 euro op bankrekening:
BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt
Dan bent u lid tot eind 2020
U ontvangt 4 keer/jaar Natuur.blad en
4 keer/jaar Rupel.blad

Rupel.blad

Leden van andere Natuurpuntafdelingen, die Rupel.blad wensen te ontvangen, storten 7 euro/jaar op rekening: BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften

Kunnen gedaan worden op rekening:
BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt,
mededeling 3796 Rupelstreek of 3718
Aartselaar, vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar

Contact Natuurpunt Rupelstreek

Erik De Keersmaecker: 0476/39.19.94
info@natuurpuntrupelstreek.be
www.natuurpunt.be/rupelstreek

Contact Natuurpunt Aartselaar

Hilde Janssens: 0472/81.39.98
info@natuuraartselaar.be
www.natuuraartselaar.be

Natuur.huis de Paardenstal

Boomsestraat 221 Niel
Bushalte de Lijn (Hellegat)
Lijnen: 290 – 291 – 294
In de periode oktober/april: enkel de eerste
zondag van de maand open, telkens van 13u
tot 17u
Info: 03/888.39.44 of
info@natuurpuntrupelstreek.be

Nieuwsbrieven en Blogspots

Natuurflits

Maandelijkse digitale nieuwsbrief met
actueel nieuws over de activiteiten van
Natuurpunt Aartselaar.
Aanmelden: stuur een mail naar :
luk.smets@telenet.be

Rupel.bericht

Digitale nieuwsbrief van Natuurpunt
Rupelstreek
Aanmelden: stuur een mail naar:
info@natuurpuntrupelstreek.be

Kern Boom-Rumst:

facebook.com/NatuurpuntBoomRumst

Vogelwerkgroep Rupel:

Actueel nieuws over de bescherming van vo-
gels en verslagen van vogelkijkexcursies:
vogelwerkgroep.rupel.blogspot.be

Vormgeving Rupel.blad: Fried Happaerts
Oplage: 1850 ex.

Natuurpunt Rupelstreek en het Geopark Schelde Delta

Samen met 59 andere partners onderte-
kende Natuurpunt Rupelstreek op donder-
dag 28 november in het provinciehuis in
Antwerpen de intentieverklaring voor de
oprichting van het grensoverschrijdend
Geopark Schelde Delta. Met deze onder-
tekening werd een belangrijke stap gezet
voor het vormgeven van het Geopark en
de kandidaatstelling bij UNESCO. Initia-
tiefnemers zijn de provincies Antwerpen,
Oost-Vlaanderen, Noord-Brabant, Zeeland
en EGTS Linieland van Waas en Hulst.
Wereldwijd zijn er slechts 147 Geoparken
in 41 landen. Op dit moment hebben Ne-
derland en België er beiden één: Geopark
De Hondsrug in de provincie Drenthe en
Geopark Famenne-Ardenne in de provin-
cie Luxemburg.

De status van UNESCO Global Geopark is
een keurmerk voor de bijzondere geolo-
gische en landschappelijke waarden van
het gebied. De begrenzing van het gebied
moet wetenschappelijk onderbouwd zijn.
Het kwaliteitskeurmerk brengt geen extra
restricties maar juist wel extra status met
zich mee.

De Schelde Delta wordt er internationaal
mee op de kaart gezet. Bovendien bena-
drukt het de geologische en landschap-
pelijke kwaliteiten van het gebied waarin
ook de mens nadrukkelijk een rol speelt en
heeft gespeeld. De Vlaams-Nederlandse
Schelde Delta is immers uniek in haar
soort. Nergens ter wereld is er een delta-
gebied waar de wisselwerking tussen na-
tuurlijke processen en cultuurhistorie, de
strijd tussen mens en water zo aanwezig
is. De geologische ontstaansgeschiedenis
in relatie tot de rijke cultuurhistorie en na-
tuur maken dat het gebied van de Schelde
Delta alles in zich heeft om een UNESCO
Global Geopark te worden. Het gebied
beslaat 4 provincies, 61 gemeenten en
heeft 1.5 miljoen inwoners.

Het verhaal van de Vlaams-Nederlandse
delta legt 50 miljoen jaar geologische
evolutie bloot. Het zijn verhalen van
een gebied dat is ontstaan door de wis-
selwerking tussen land, zee en de rivier
de Schelde, van ijsstijden en schomme-
lingen in de zeespiegel en uiteindelijk
van de mens die het natuurlijke land-
schap in de laatste paar duizend jaar
omvormde tot een cultuurlandschap.
Het verhaal van de Schelde als estu-
arium en rivier loopt als een blauwe
draad door dit gebied. Een verhaal dat
overal in het gebied terug te vinden en
te beleven is. Het Geopark gebied is dus
al vele duizenden jaren lang een Climate

Living Lab waarin de mens voortdurend
experimenteert om zich aan te passen aan
het klimaat en de omstandigheden en er
te kunnen overleven.

De verhalen die Natuurpunt Rupelstreek
wil vertellen in het kader van het Geopark
Schelde Delta zijn:

- De metamorfose van de Rupel, van
een open riool naar een natuur-
monument.
- Kleiputten Terhagen, een oude kleiput,
met verhalen over nieuwe natuur,
industriële erfgoed en geologie.
- Natuur.huis de Paardenstal, een
nieuwe toekomst als poort naar het
natuurgebied Walenhoek
- Wandelgids Ontdek de natuur, editie
2020. Vogels kijken en natuur beleven
tijdens 20 excursies langs de Schelde,
Rupel, Nete, Dijle en Zenne.
- De narwal van Wintam, met het
verhaal van de vondst van het kadaver
van een narwal in april 2016, de terug-
keer van de vissen en zeezoogdieren
naar de Schelde en de Rupel en 2013,
het jaar van de bruinvis.

Samen met de partners
wordt toegewerkt naar de
opmaak van een Bidbook,
dat eind 2021 wordt aan-
geboden aan UNESCO. Na
een evaluatiebezoek zal
UNESCO naar verwachting
in het voorjaar van 2023
uitspraak doen over de
erkenning.

Voor meer informatie:

<https://www.schelledelta.eu/nieuws/>

Erik De Keersmaecker,
Natuurpunt Rupelstreek

**SCHELDE
DELTA**

UNESCO
GLOBAL
GEOPARK

Behaag.. natuurlijk klimt stevig omhoog!

Behaag...natuurlijk is inmiddels 26 jaar oud. Deze campagne, waarbij Natuurpunt het aanplanten van streekeigen struiken en bomen, fruitbomen en knotwilgpoten promoot haalt met de verkoop van 81.646 planten, 342 knotwilgpoten en 70 bijenhotelletjes weer een schitterend resultaat. En het op 3 beste resultaat ooit sinds de actie werd opgestart in 1994. Ten opzichte van de campagne 2018 werden bijna 15.000 planten meer verkocht en daar zijn we als organisatoren bijzonder blij mee. Er werden ook weer bijenhotelletjes te koop aangeboden en daarvan werden 70 stuks verkocht. Deze bijenhotelletjes werden vervaardigd bij het Arbeidszorgbedrijf den Atelier in Niel en in de Sociale Werkplaats van Natuurpunt in Ekeren.

In 2019 liep Behaag..natuurlijk in 30 Antwerpse gemeenten, van Kalmthout en Wuustwezel in het noorden van de provincie tot Puurs-Sint-Amands in het zuiden. De topverkoop werd gerealiseerd in de gemeente Kapellen waar 7.949 planten werden verkocht. In de Rupelgemeenten haalt gemeente Schelle de beste cijfers met 3.015 verkochte planten, op ruime afstand gevolgd door gemeente Rumst met 1.776 verkochte planten. In de gemeente Aartselaar werden 1.445 planten verkocht. En ook twee nieuwe leden gemaakt!

Tijdens de campagne 2019 werden ook 510 fruitbomen en 342 knotwilgpoten verkocht. Vrijwilligers van Natuurpunt zorgen voor de levering van de knotwilgpoten. Het aanplanten en onderhoud van knotbomenrijen staat immers bijzonder hoog op ons to-do lijstje.

Vrijdag 6 december en zaterdag 7 december had de bedeling van de bestellingen plaats en daarmee werd de campagne Behaag..natuurlijk 2019 afgesloten, of toch niet helemaal, want...

Er zijn nog steeds pakketjes met wilde bloemenzaden te koop!

De zaden in het mengsel zijn geselecteerd om bijen, vlinders en hommels aan te trekken. Het is een mengsel van éénjarigen, tweejarigen en vaste planten en het dient om de 3 tot 4 jaar opnieuw ingezaaid te worden.

De bloeiperiode loopt van mei tot september op een zonnige standplaats. Beste zaaiperiode = vroeg voorjaar of nazomer. De zaaidichtheid bedraagt 2,5 gram/m².

Eerste maaibeurt in oktober, daarna elk jaar 1 of 2 keer maaien, het maaisel moet afgevoerd worden. Tot eind januari 2020 kan je een bestelling plaatsen, meer info in de flyer, via: www.natuurpunt.be/rupelstreek

En zo maak je van je tuin een klein natuurgebied...

Blijf dus alvast niet bij de pakken zitten. Natuurpunt geeft je tips, hoe je van je tuin al een prachtig stuk natuur kan maken. En denk vooral niet, mijn tuin is te klein of ik wil mijn tuin wel vergroenen, maar weet niet hoe. Vogels zoeken je tuin op voor veiligheid, voedsel en een plek om te broeden. En dat kan jij ze geven, zelfs in de kleinste tuin kan jij de perfecte gastheer of gastvrouw worden.

Download het gratis boekje op de website van Natuurpunt en richt je tuin vogelvriendelijk in: www.natuurpunt.be/pagina/maak-van-je-tuin-een-natuurgebied

Samenstellen pakketten in Aartselaar – foto: Luk Smets

Verder in dit nummer — januari 2020

Natuurpunt Rupelstreek en het Geopark Schelde Delta	2
Behaag.. natuurlijk klimt stevig omhoog	3
De terugkeer van de wolf in de Lage Landen	4
De narwal van Wintam herleeft	5
Open ruimte subsidies Vlaamse gemeentes 2020 – 2025	6
Deelgebied 2 of de Terhaagse kleiputten	7
Wilde bijen en andere insecten in de gemeente Rumst	8
Wandeltip Broek de Naeyer - Biezenweiden	10
Feesten in De Reukens	15
Kinder-doe-tocht in het Cleydaelbos	15
Agenda Aartselaar	16
Agenda Rupelstreek	18
Buidelmee in Kruibeekse polder	20

Wolf – foto: Jan Kelchtermans

2019 zal voor altijd herinnerd worden als het jaar van de terugkeer van de wolf naar de Lage Landen en daarbij het vooruitzicht op de geboorte van wolvenwelpen. Enkel als er welpen zijn, is er een bewijs dat wolven zich permanent in een bepaald gebied gevestigd hebben.

Een schot uit de loop van een jachtgeweer heeft er echter anders over beslist. Het bericht dat wolvin Naya dood was, kwam dan ook niet als een verrassing, maar was eerder de bevestiging van een bang vermoeden. Toen het bericht uiteindelijk officieel werd bevestigd was de verontwaardiging over de arrogantie en brutaliteit van jagers dan ook bijzonder groot en hopelijk leidt dat ertoe dat elkeen even gaat kijken op de website: www.geopunt.be. En als blijkt dat zijn of haar eigendom staat ingekleurd als jachtgebied, dat die persoon ook het initiatief neemt om die eigendom te laten uitkleuren. Op die manier slagen we er met z'n allen in om meer gebieden jachtvrij te krijgen. Het wolvenpaar in de Veluwe in de Nederlandse provincie Drenthe heeft wel met succes een kroost grootgebracht, maar ook daar kwamen er berichten dat er wolven waren verdwenen.

Dat de terugkeer van de wolf in de Lage Landen geen pad is dat over rozen zal lopen is duidelijk. Meer dan eender welk ander zoogdier zijn wolven immers dieren die tot de verbeelding spreken. Het is een dier dat zeer uiteenlopende reacties oproept, gaande van intense vreugde tot angst. En net die angst heeft er toe geleid dat er veel bekend is over het historisch voorkomen van de wolf in de Lage Landen.

Het boek: Met vrijjaerts en resoelen, van Gie Luyts, over het verdwijnen van de

wolf in Vlaanderen is interessante lectuur. De titel van het boek verwijst naar het eeuwenlange conflict tussen de mens en de grootste predator waarmee men het landschap moest delen. Het lezen van het boek toont aan dat er niet enkel de haat en de vrees was tegenover het dier, maar wellicht ook een broodwinning voor lieden, die zich bezighielden met de jacht op grote zoogdieren, zoals de wolf, daarbij aangemoedigd door een premiestelsel.

In het boek komen ook enkele passages voor die betrekking hebben op onze regio tussen de steden Antwerpen en Mechelen. De Tachtigjarige Oorlog, tussen 1568 en 1648 had immers voor gevolg dat onze gewesten, de toenmalige Nederlanden zeer woelige tijden beleefden, waar wolven dan weer van profiteerden.

Door het krijgsgewoel raakten dorpen verwoest en ontvolkt. Ervaren wolvenjagers uit het Waasland kwamen in die periode op wolven jagen die leefden in de bossen tussen Schelle en Wilrijk, door grote klopjachten te organiseren. De wolvenjagers konden beroep doen op een goed uitgebouwd premiestelsel. Er werden registers bijgehouden van de uitbetaalde premies en daarin lezen we dat in april 1594 in Aartselaar een premie werd betaald voor het schieten van een wolf.

In het jaar 1613 werden alle wethouders (schepenen) door een ordonnantie van de Aartshertogen Albrecht en Isabella verplicht om met alle mogelijke middelen wolven te vernietigen. In de periode 1648-1682 werden in Reet niet minder dan 58 premies betaald. In Rumst werden in 1682 acht premies betaald.

De premies werden betaald door het tonen van bewijsstukken, meestal ging

het om het kadaver, soms alleen de kop van een gedode wolf. De grootte van de premie was afhankelijk van het geslacht en de ouderdom van het dier, de hoogste premies werden betaald voor wolven, daarna voor een mannetjeswolf, jagende jongen en de welpen.

De uitbetaalde premies werden netjes genoteerd en bewaard in gemeentelijke archieven en die bieden ons nu een beeld van het voorkomen van wolven in onze streken. In de provincie Antwerpen werden tot in het jaar 1737 premies uitbetaald. Voor Vlaams-Brabant lopen de gegevens tot het jaar 1806 en voor de provincie Limburg tot 1818.

Bron: Met vrijjaerts en resoelen - Het verdwijnen van de wolf in Vlaanderen – Gie Luyts

Welkom!

Donderdag 26 maart in de parochiezaal de Mikman in Schelle

Jan Kelchtermans, onze gastspreker vanavond reist al meer dan 10 jaar lang naar de meest afgelegen uithoeken van Europa ter observatie van grote carnivoren en herbivoren. We kijken nu al uit naar zijn verhalen over wat hij de grote vijf van Europa noemt: wolven, beren, lynxen, veelvrat en wisenten!

Alvast een avond om niet te missen!

Afspraak:

20u tot 22u30 Parochiezaal de Mikman, Tolhuisstraat 32 Schelle
Inkom: 2 euro/persoon.

Meld vooraf je komst:

Info@natuurpuntrupelstreek.be

Het pers- en infomoment dat door Natuurpunt Rupelstreek en Standaard Uitgeverij op zaterdag 7 december georganiseerd werd, bleek een voltreffer. Met naar schatting een 100-tal bezoekers en 80 verkochte Suske en Wiske-albums. Het ZWOC, wat staat voor: Zeesluis Wintam Onthaal Centrum, op de strekdam van het Noordelijk eiland zat dan ook bijna propvol.

Ook de pers was ruim aanwezig, met journalisten van de regionale televisie RTV, en van de kranten GVA, Het Laatste Nieuws, het Nieuwsblad en zelfs van De Standaard. De reportage op RTV is nog steeds te bekijken via de volgende link: <https://www.rtv.be/artikels/de-narwal-van-wintam-inspiratie-voor-suske-en-wiske-a76226>

Bijzonder mooi was ook de aanwezigheid van Jan Haelsters, mariene bioloog bij het KBIN en expert zeezoogdieren. Jan had ook enkele verrassingen bij, onder meer een kopie van de slagtaand van de narwal van Wintam. En magazines over de strandingen en waarnemingen van zeezoogdieren en opmerkelijke vissen in 2016 en 2017. Een uitgave van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN), en ook nog een mooie poster.

Ook Eddy Vermeerbergen van de VLM was erbij, Eddy is verantwoordelijk voor de opvolging van de Scheldeheldenprojecten in het kader van Landinrichtingsproject Klein-Brabant en Zwijndrecht. Het project de narwal van Wintam wordt als een Scheldeheldenproject gefinancierd.

Een andere opmerkelijke gast was Lesley Van de Velde. Lesley is de man die het kadaver van de narwal gevonden heeft en vervolgens de Brandweer Bornem heeft gecontacteerd. Het is pas tijdens en na het persmoment dat we ons gerealiseerd hebben, dat we de kans gemist hebben om hem bedanken.

Dat willen we graag goedmaken en we zijn bijzonder blij dat we elkaar gevonden hebben. Inmiddels heeft Lesley ook al

Jan Haelsters (KBIN), Erik De Keersmaecker (Natuurpunt) en Nicole Van Praet (schepen gemeente Bornem) - foto: Guy Delforge

enkele foto's doorgestuurd van de narwal, vlak na de vondst van het kadaver op 27/4/2016.

En natuurlijk was er veel volk, daarbij veel Natuurpuntvrijwilligers en sympathisanten. Ook DZIA was aanwezig, maar hij bleef liever onopvallend en stond netjes in de rij voor de stand van de Standaard Uitgeverij, met achter de tafel: Bert Van Roy van dienst Marketing & Communicatie Strips en Peter Van Gucht, de auteur van de Suske en Wiske verhalen.

Mooie persartikels

Ook de kranten waren blijkbaar in de ban van het narwalverhaal. Maandag 9 december verschenen in alle kranten bijna halve pagina grote artikels met soms opmerkelijke titels, in het Nieuwsblad: *Aangespoelde narwal opnieuw te bewonderen*. In De Standaard en de Gazet van Antwerpen: *Infopanelen en tekening over aangespoelde narwal* en in Het Laatste Nieuws: *Natuurpunt herdenkt aangespoelde narwal*.

Het vervolg...

Het project de narwal van Wintam krijgt mogelijk nog een mooi staartje, inmiddels werd reeds overleg gepleegd met Toerisme Klein-Brabant-Scheldeland vzw en de Vlaamse Waterweg NV. Met meteen als resultaat, dat de Scheldelandgidsen, waarmee Toerisme Klein-Brabant-Scheldeland nauw samenwerkt, een digitale info-map krijgen, met daarin alle info die ook op de infopanelen vermeld staat.

Op die manier kunnen ze aan scholen en verenigingen, wanneer die op bezoek komen naar de Zeesluis van Wintam ook iets meer vertellen over de narwal van Wintam.

In de Dagtripbrochure van Toerisme Klein-Brabant-Scheldeland kan de Narwal van Wintam toegevoegd worden als kijkpunt. Tevens kan aan Dienst Toerisme provincie Antwerpen voorgesteld worden, om op nieuwe ontwerpen van Wandel- en Fietskaarten, de Narwal van Wintam op te nemen als kijkpunt.

Op stap naar de narwal

Het paviljoentje op de strekdam van het Noordelijk eiland is vanuit de Rupelstreek het makkelijkst bereikbaar met de veerboot Schelle/Wintam. Parkeren kan op de parking Rupeldijk. Geef in je GPS, Tolhuisstraat 325 Schelle in. Eventueel kan je ook parkeren in de parkeerstroken op het einde van de Tolhuisstraat.

De veerboot vaart op het uur en het halfuur, niet om 12u30. Aan de veersteiger kant Wintam wandel je naar rechts en volg daar de wegwijzer. De laatste boot terug vaart om 18u.

Je kan het paviljoentje ook bereiken vanaf de parking aan de Zeesluis in Wintam. Geef in je GPS: J. De Blockstraat 60 Wintam-Bornem in. Ga over de sluis en meteen naar links, vandaar is het ongeveer 500 meter wandelen tot bij het ZWOC.

Dank!

Rest nog een welgemeende dank u aan de 10-tallen Natuurpuntvrijwilligers die hielpen bij de realisatie van dit mooie project en ook tijdens het pers- en infomoment in het ZWOC. En tevens aan de Vlaamse Waterweg NV voor hun akkoord voor de realisatie van het project in het paviljoentje en het ter beschikking stellen van het ZWOC voor het persmoment en tot slot aan Lesley Van de Velde, de man uit Wintam, die als eerste het kadaver van de narwal heeft opgemerkt.

Erik De Keersmaecker - Natuurpunt Rupelstreek

Kadaver narwal vlak na de vondst tijdens de avond van 27/4/2016
foto: Lesley Van de Velde

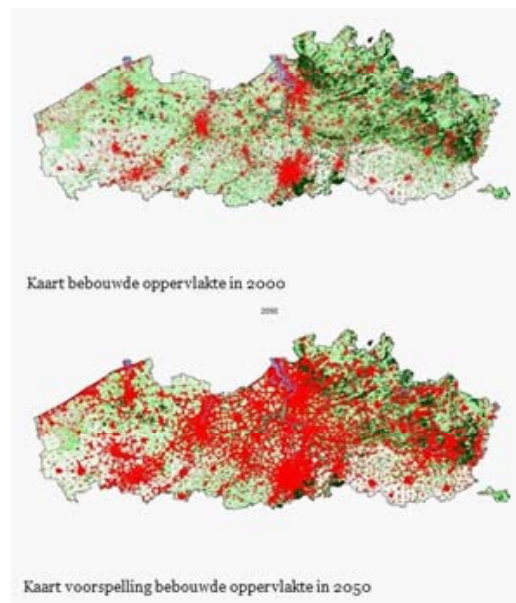
Het gaat niet goed met de open ruimte in Vlaanderen. Een studie van KULEUVEN uit 2012 toonde reeds aan dat het percentage verharding, bebouwing in Vlaanderen een lineaire stijgende trend vertoont.

Terwijl in 1976 slechts 7 procent van onze oppervlakte bebouwd was, was dit in 2000 reeds 18 procent. Ongeveer de helft daarvan is effectief verhard. De stijging in bebouwde oppervlakte loopt parallel met de bevolkingsgroei en economische groei. Bij een stijgende gemiddelde groei van de bebouwing en een ongewijzigd beleid, komt men bij extrapolatie uit op 41,5 procent bebouwing en ongeveer 20% verharde oppervlakte tegen 2050. (Poelmans, 2012). Geen rooskleurig vooruitzicht. De toename aan verharding zorgt immers voor meer en snellere afstroming van regenwater naar riolering en waterlopen met een verminderde grondwateraanvulling als resultaat. Bovendien verhoogt dit het risico op wateroverlast tijdens intense regenbuien.

Hierbij aansluitend publiceerde Natuurpunt in 2018 een lijvig rapport: “het betonrapport” met enkele frappante conclusies:

- Elke dag verdwijnt er in Vlaanderen 6ha open ruimte onder het beton!
- Het aantal inwoners per bebouwde oppervlakte daalde van 36 naar 25 inwoners per ha gedurende de laatste jaren. In plaats van efficiënter wordt er kwistiger met open ruimte omgesprongen. Ondanks alle woningtrends naar groepswoningbouw en appartementisering is er van verdichting voorlopig geen sprake.

(Natuurpunt, 2018)

Als oplossing wordt het schrappen van overtollige bouwgronden aangebracht. In Vlaanderen is nog zo’n 80.000 ha open ruimte ingekleurd als bouwgrond, hiervan kan voor de betonstop in 2040 nog 22.500 ingenomen worden.

Natuurpunt pleit ervoor om de overtollige bouwgronden te schrappen en een bestemmingswijziging te geven zodat deze geen risico lopen om vooralsnog volgebouwd te worden.

Als concrete voorbeelden in de Rupelstreek, denken we bijvoorbeeld aan een groot deel van het bos van Terhagen dat nog steeds ingekleurd staat als woonuitbreidingsgebied en aan de weilanden, tussen de Broeklei en de Korte Ameldijk in Niel, die zelfs als woongebied staan ingekleurd.

Recentelijk vernamen we dat de nieuwe Vlaamse regering maar liefst 400 miljoen euro aan subsidies vrij maakt voor het vrijwaren of bestendigen van de open ruimte. Dit geld zal de komende vijf jaar verdeeld worden over alle Vlaamse gemeenten. Er is als het ware een momentum gecreëerd om de negatieve trend om te buigen.

Als natuurvereniging kunnen we dit uiteraard alleen maar toejuichen. Wij hebben alvast de intentie om hierover met de lokale politici gesprekken aan te vatten. Samenwerking met Natuurpunt laat lokale gemeentebesturen toe om nog veel meer te realiseren voor hun inwoners en bovendien van onze ervaring in bos en natuurbeheer te genieten. Met onze afdeling proberen we alvast om open ruimte en natuur hoog op de lokale politieke agenda te zetten.

Als natuurvereniging vinden we het dan ook bijzonder belangrijk dat deze nieuwe middelen zullen aangewend worden voor het doel waarvoor ze in het leven geroepen zijn namelijk de vrijwaring en het beheer van open ruimte binnen de Rupelgemeenten!

Dirk Meersman, conservator natuurgebied Kleiputten Terhagen
Maarten Wielandts, Natuurpunt kern Boom/Rumst
Erik De Keersmaecker, Natuurpunt Rupelstreek

Bos van Terhagen - foto: Fons Van den heuvel

Weilanden tussen de Broeklei en de Korte Ameldijk – foto: Erik De Keersmaecker

Het maakt ons nog altijd boos als we denken aan wat er vroeger met de uitgegraven kleiputten is gebeurd en aan de gevolgen waar we tot vandaag de dag mee worden geconfronteerd. De tijd terugdraaien is echter niet mogelijk, dus moeten we er samen proberen het beste van te maken, en als het even kan nog meer dan dat.

Wat wordt er door OVAM opgelegd?

Een grondige sanering van het vroegere asbeststort en van het huisvuilstort. Ook al zijn er her en der geruchten verspreid dat het niet meer nodig zou zijn deze zones te saneren, weet dan dat ook nu de geruchten fout zijn en dat de grondige sanering nodig is en verplicht dient te worden uitgevoerd.

Wat betreft het asbeststort is iedereen het wel eens, asbest is gevaarlijk en moet grondig aangepakt worden zodat we binnen twintig jaar niet terug met dezelfde problematiek te kampen krijgen.

Dat sommigen het liever op een andere, minder ingrijpende manier, willen oplossen, is geweten. Alleen hebben we dan geen garantie dat deze zaak voor eeuwig en altijd kan gesloten worden. Dan is er ook nog het Antwerpse huisvuilstort, je zou verwachten dat dit volledig uitgereageerd is, maar metingen, uitgevoerd door een onafhankelijke instelling, bewijzen het tegendeel. Blijkbaar komen nog altijd vervuilende stoffen vrij uit dit stort, die vervolgens via het grondwater in de Rupel terechtkomen. De huidige afdekking blijkt onvoldoende. De nu voorgestelde oplossing is volgens de bevoegde experts wel afdoende om de vervuiling te stoppen. De redenering die men daarbij volgt, klinkt alleszins aanvaardbaar en dus kunnen we alleen hopen dat dit in de praktijk ook zo zal blijken.

Tussen de twee gebieden in ligt een zone die, volgens de huidige normen voor recreatiegebied, net niet genoeg vervuild is met zware metalen om een saneringsverplichting opgelegd te krijgen. Toch overschrijden de gemeten waarden nu al ruimschoots de normen die opgelegd worden voor natuurgebied. Wat met de te kappen bomen, die zware metalen bevatten, best kan gebeuren wordt momenteel onderzocht. Daarbij wordt rekening gehouden met het leefmilieu én het klimaat.

Dat men dit gebied ineens mee wil saneren kunnen we dus alleen maar toejuichen. We begrijpen dan ook niet goed dat er acties op touw worden gezet om dit gebied onaangeroerd te laten. Het is eigen aan milieunormen dat ze alsmaar strenger worden, dus kan deze grijze zone maar beter meteen mee worden aangepakt.

Als we ons voor al deze gebieden beperken tot de minimale sanering zoals door OVAM voorgeschreven, dan komt bovenop de afdekkingsfolie een laag zand van twee meter dik. Genoeg om de folie te beschermen tegen erosie, UV straling van de zon en mechanische beschadiging door betreding. Maar in dit geval mogen er geen bomen op groeien. De wortels van bomen gaan immers dieper dan deze twee meter en zouden door de folie boren. Dan krijgen we in plaats van het dynamische reliëf en de spontane bebossing zoals we ze nu kennen, twee grote grasvlaktes die tweemaal per jaar gemaaid moeten worden om elk spontaan groeiend boompje direct een kopje kleiner te maken. Niet meteen een prettig vooruitzicht.

Een GROENE toekomst voor de oude kleiputten dankzij het Participatietraject

Daarom waren we ook heel tevreden met de resultaten die uit het participatietraject van de provincie kwamen en waar door de bevolking resoluut is gekozen voor het herstel van het avontuurlijke, bosrijke karakter van onze

putten zoals we ze nu kennen. Dat dit het volume grond verhoogt dat dient aangevoerd te worden is logisch, maakt het project betaalbaarder en geeft precies de mogelijkheid om reliëf in het gebied aan te brengen.

Dank zij de grond die vrijkomt door de bouw van de Oosterweel verbinding kan dit alles op een relatief korte termijn gerealiseerd worden. Inderdaad relatief, want de totale duur van het project wordt geschat op zeven jaar. Dat is vrij lang, maar veel korter dan de vooropgestelde twintig à dertig jaar dat het zal vergen als men her en der grond moet zoeken en per vrachtwagen laten aanvoeren.

Actief Terhagen zal zich blijven inzetten voor de sanering en nabestemming van het gebied in overeenstemming met de resultaten van het participatieproject.

Wij willen nu een degelijke aanpak die de problemen niet doorschuift naar de volgende generaties.

Tekst: Dorpscomité Actief Terhagen

De vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek sluiten zich aan bij deze visie en verwijzen naar eerdere teksten in het Rupel.blad en of op de website: www.natuurpunt.be/rupelstreek

Luchtfoto oktober 2008 met zicht op oude kleiputten rechts rietmoeras met oude bagger – foto: Sven Lambrecht

Luchtfoto juli 2019 met rechts rietmoeras met oude bagger – foto: provincie Antwerpen

Wilde bijen en andere insecten in de gemeente Rumst

Terra insecta, je zou kunnen stellen dat we leven op een planeet gedomineerd door insecten. Zowel in aantal soorten als in hoeveelheid zijn insecten veruit de grootste groep onder de diersoorten. Tegenover iedere persoon die nu op de aarde rondloopt, staan meer dan 200 miljoen insecten. Insecten zijn van levensbelang.

De laatste jaren verschijnen er echter steeds meer alarmerende berichten dat het heel slecht gaat met onze insecten. In Duitsland heeft een langlopend onderzoek aangetoond dat de hoeveelheid insecten in 63 natuurreservaten sinds 1989 met 78% achteruitging.

Wat zijn de oorzaken?

De voornaamste oorzaak voor de achteruitgang is verandering van landgebruik. Al jaren verdwijnen er elke dag grote oppervlaktes open ruimte onder een laag beton. Een verlies van kwaliteit is ook een belangrijke reden, vooral door invloed van de grote hoeveelheden stikstof en ammoniak die neerdalen. Grassen en houterige gewassen profiteren van deze extra meststoffen en concurreren bloemen en heide weg.

Het grootschalige gebruik van insecticiden en pesticiden is ook een belangrijke factor. Vooral onze traditionele landbouw is fundamenteel gebaseerd op gebruik van allerlei chemische bestrijdingsmiddelen.

Insectensoorten in gemeente Rumst

Water is een belangrijk element in onze gemeente. Niet alleen liggen we aan de oevers van de Rupel en de Nete, we hebben ook veel vijvers, plassen en beken die kriskras door onze gemeente lopen. Langs de oevers is de grote kattenstaart een veel voorkomende plant. Vanaf juli verschijnen aan deze plant mooie paarse bloemen waarop je de kattenstaartdikpootbij kan terugvinden, een solitaire wilde bij die zich heeft gespecialiseerd in het verzamelen van stuifmeel van de grote kattenstaart. Deze bij kan je op heel veel plaatsen in Rumst terugvinden.

Zonder grote kattenstaart geen **kattenstaartdikpootbijen**: maai de bloemen te vroeg af en deze wilde bijen kunnen niet meer voor hun nageslacht zorgen. Ze zijn zo gespecialiseerd dat ze niet zonder deze bloem kunnen overleven.

De **klaverdikpootbij** is nog zo een wilde solitaire bij die zich heeft gespecialiseerd in het verzamelen van stuifmeel van een specifieke bloem. In dit geval zijn het bloemen uit de familie van de vlinderbloemigen waaronder de verschillende soort klaver behoren.

Deze bij werd waargenomen op een gazon met klaver in de wijk Vosberg. De soort is zeldzaam, maar het is heel makkelijk om ze te helpen omdat witte klaver een van die kruiden is die veel voorkomen in een gazon. Alweer een reden om je gras wat minder vaak te maaien...

Je kan zelfs microclover grasmengsels kopen (o.a. bij Van den Bergh) om je gazon in te zaaien. Dit is een mengsel van gras en klaver. Niet alleen help je hier de Klaverdikpoot mee, maar je gazon blijft ook langer groen in een hete droge zomer. Klaver kan namelijk veel beter tegen droogte dan gras.

De **akkerhommel** is de wilde bij die het meest is waargenomen in onze gemeente. Samen met de aardenhommel en de tuinhommel is de akkerhommel immers de meest voorkomende hommel in België en allicht ook in veel andere Europese landen.

Hommels zijn sociale bijen, ze hebben een nest met een koningin en een hoop werksters die zorgen voor de larven en het voedsel gaan halen. De hommel maakt nesten op de grond in het gras, in boomholtes en soms zelfs in vogelnestkasten. Een nest bestaat meestal uit 60 tot 150 exemplaren. Ze zijn actief tussen maart en oktober.

Veel wilde bijen zijn specialisten, ook deze **kruidkruiddandbij** die waargenomen is in de kleiputten van Terhagen. Stuifmeel voor het nageslacht halen ze enkel van de bloemen uit de familie van de composieten. Gelukkig is dit een heel grote familie waar de verschillende soorten distels, Jacobskruid, madeliefjes, asters en dergelijke toe behoren. Toch is deze bij zeldzaam geworden.

Zandbijen zijn solitaire bijen die een nest graven in de grond of in hellingen. In de kleiputten heb je natuurlijk heel wat zonbeschenen kale hellingen of zandvlaktes. Hier graven ze tunnels in waar ze hun eitjes in leggen samen met een hoopje stuifmeel.

Door onze berm minder vaak te maaien en het onkruid meer kansen te geven om tot bloei te komen, kunnen we deze bijen net als veel andere wilde bijen meer kansen geven.

Iedereen zal al wel van de koekoek gehoord hebben, een vogel die een speciale manier heeft ontwikkeld om voor zijn nageslacht te zorgen, of beter gezegd om voor zijn nageslacht te laten zorgen. Deze vogels leggen hun ei in het nest van andere vogels en zonder het te beseffen, brengen zij dan een koekoek groot.

Dit gedrag is niet uniek en kom je ook bij veel soorten wilde bijen tegen, die noemen ze dan koekoeksbijen.

Kattenstaartdikpootbij

Klaverdikpootbij

Akkerhommel

Kruidkruiddandbij

De **heidewespbij** is zo'n koekoeksbij en heeft verschillende soorten zandbijen, waaronder de kruiskruidzandbij als gastvrouw.

Ze verspillen geen energie aan stuifmeel verzamelen of met het graven van een nest in de grond, ze zoeken enkel naar nesten van andere zandbijen waar ze hun eitje in leggen. Dat eitje komt als eerst uit en de larve eet dan zowel het eitje op van de gastvrouw als het stuifmeel dat zij heeft verzameld.

Maskerbijen zijn solitaire bijen die een opvallende tekening (masker) op hun kop hebben. Maar omdat ze heel klein zijn (+/- 5mm), snel rondvliegen en heel onrustig zijn, is het niet makkelijk om daar een duidelijke foto van te nemen.

De **resedamaskerbij** heeft zich gespecialiseerd in het verzamelen van stuifmeel van bloemen uit de reseda familie (wilde reseda en wouw). Deze bij is waargenomen in de buurt van Hof ten Eiken, maar in de omgeving was maar één wilde reseda plant aanwezig waar ze stuifmeel van kon verzamelen. Daar deze bij ook maar een paar 100m ver kan vliegen, zijn ze heel afhankelijk van deze ene plant. Door zelf resedabloemen in onze tuinen aan te planten, kunnen we deze bij helpen.

Wespen komen in alle kleuren en formaten voor, wereldwijd zouden er rond de 50.000 soorten voorkomen en in ons land een paar duizend. De meeste steken niet en komen al zeker niet op bezoek tijdens de BBQ.

Deze **bronswesp** zonder Nederlandse naam is een van de opmerkelijke wespen die zijn waargenomen in onze gemeente. Deze soort is gespot in een tuin in de wijk Vosberg. Bronswespen zijn parasitaire wespen en leggen hun eitjes in poppen van verschillende soorten nachtvinders. Als het eitje uitkomt, eet de larve de pop op van de nachtvlinder.

Een van de nachtvinders waar deze bronswesp zijn eitjes in legt, is die van de nachtvlinder met de naam plakker. De rupsen van deze mot kunnen op grote schaal bomen en struiken kaal eten en zijn

vooral in Noord-Amerika een plaag waar ze een grote bedreiging zijn voor de verschillende soorten hardhoutbomen die er groeien. Deze bronswesp is vroeger dan ook al verschillende keren uitgezet daar om de populatie van deze mot onder controle te krijgen. Zo zie je dus maar hoe nuttig wespen kunnen zijn. Deze bronswesp is trouwens zeldzaam in ons land.

Deze **sluipwesp** is gevonden in de kleiputten van Terhagen. Er zijn heel veel verschillende soorten sluipwespen, wereldwijd zijn er al 22.000 soorten beschreven en allicht nog veel niet ontdekt. Sluipwespen zijn parasitaire wespen, met hun legboor leggen ze hun eitje in een andere insect. Wanneer er een larve uit het eitje komt, begint de larve het insect van binnen uit op te eten. Hierdoor sterft het insect bijna altijd.

Meestal specialiseren sluipwespen zich, zo heb je sluipwespen die enkel en alleen eitjes leggen in bladluizen, rupsen of kevers. In welk insect deze sluipwesp is gespecialiseerd, kan ik niet zeggen.

De soort is zo zeldzaam dat er bijna niets over te vinden is op het internet. Het is ook nog maar de 2de keer dat deze soort in België is waargenomen, de eerste keer was in 2018 in Schoten.

De zeer zeldzame **plooi vleugelwesp** heeft geen Nederlandse naam en is waargenomen op een bijenhotel in de wijk Vosberg. In Nederland staat deze wesp zelf in de lijst van uitgestorven insecten, de laatste waarneming dateert van 1955. In België zijn in de laatste 10 jaar slechts 5 exemplaren waargenomen.

Deze wesp jaagt op de larven van bladhaantjes, dit is een soort kever die vaak voorkomt. De beruchte Colorado kever die hele oogsten van aardappelen kan vernietigen is er zo een. Zo zie je maar weer dat wespen vaak natuurlijke plaagbestrijders zijn.

Om zich voort te planten, legt deze wesp een eitje in een kevergang in dood hout of dus zoals waargenomen in onze gemeente in een bijenhotel. Naast het eitje voert de wesp ook verschillende larven aan van bladhaantjes die opgegeten gaan worden door de larve van deze plooi vleugelwesp.

De **duistere wespblaaskop** is een vlieg en geen wesp, wat je misschien zou denken met zo'n naam en uitzicht.

Maar de band met wespen is er wel, deze soort parasiteert op gewone wespen. In volle vlucht slaagt deze vlieg er in om met zijn legbuis een eitje te leggen in het achterlijf van de gewone wesp. Uiteindelijk eet de larve die uit het eitje komt de wesp op van binnen uit. Dit gedrag zien we ook bij sluipwespen.

De duistere wespblaaskop is wat we noemen een klimaatopportuniteit. Een insect dat profiteert van het opwarmende klimaat om steeds meer naar het Noorden te verhuizen. Nu nog zeldzaam, maar binnen 10 jaar een meer algemene soort?

Resedamaskerbij

Bronswesp

Sluipwesp Xylophrurus augustus

Plooi vleugelwesp

Duistere wespblaaskop

Broek de Naeyer - Biezenweiden

**Wandel
Tip**

In deze periode van het jaar is het Broek de Naeyer een topbestemming voor elke natuurliefhebber, voor jong en minder jong trouwens. Op weinig andere plaatsen in de Lage Landen zie je zo'n prachtige natuurbelden, met erg dichtbij af- en aanvliegende en nestenbouwende aalscholvers.

Vanuit kijkhut Visarend zijn de vogels bijzonder goed te bekijken. Hoe meer de winter naar z'n einde loopt, hoe intenser de beelden worden, met broedende en om voedsel smekende jongen. De geluiden van die jonge vogels worden dan zeer intens. Maar uiteraard is er nog veel meer te zien...

Kijkhutten Visarend en Aalscholver nodigen je uit om er op z'n minst een half uurtje te vertoeven zonder je te vervelen. Andere opmerkelijke bewoners van het Broek de Naeyer en de Biezenweiden zijn enkele beverfamilies. De kans dat je de dieren te zien krijgt is niet groot, knaagsporen zie je waarschijnlijk wel. Dus laat je verrassen tijdens je wandeling door het Broek de Naeyer en de Biezenweiden.

Aalscholver in broedkleed – foto: Fons Van den heuvel

1. Op de Rupeldijk, aan het prachtige bruggenhoofd van de vroegere Weduwe Van Entschodtbrug, met rechts een imposante Sherman tank heb je een mooi zicht op de rivier en de sky-line van Boom. Het gebouw achter je is het Veerhuis, de thuishaven van de Fondy Riverside Bullet Band. Erfgoed, geschiedenis en muziek zijn nooit ver weg in Klein-Willebroek. Kijk met laagtij naar de overkant van de rivier en veel kans dat je op de slikplaten aan de kant Boom opvallend veel meeuwen ziet. Het zijn voornamelijk kokmeeuwen, nu zonder de donkerbruine koptekening, wel met enkel een smal donker bandje schuin boven het oog. Dubbel zo groot zijn de zilvermeeuwen en er ergens tussenin qua grootte, dan zie je een stormmeeuw. Let ook op de meerpalen middenin de rivier, veel kans dat je daar een bijzonder grote meeuw ziet met een donkere, bijna zwarte rug. Dat is een grote mantelmeeuw, ook aalscholvers vertoeven graag op die meerpalen.

2. Tijdens je wandeling naar dit kijkpunt langs de Rupeldijk hoef je je zeker niet te vervelen. Veel kans dat je in de rietlanden van het schor plots een explosieve zang hoort. Als dat zo is, dan heb je een Cetti's zanger gehoord. De vogel zien lukt je waarschijnlijk niet. Cetti's zangers zijn pas sinds een 10-tal jaar vrij algemeen in de Lage Landen. Opmerkelijk is dat Cetti's zangers hier ook tijdens de wintermaanden vertoeven. Kijk met laagtij ook naar de slikplaten van de Rupel, dan zie je zeker enkele wintertalingen, deze kleine eendensoort is nu

op z'n mooist. Dubbel zo groot is de berg-eend. Wanneer je de dijk verlaat en in de richting van het hek wandelt dat toegang geeft tot het Broek de Naeyer ontmoet je één van de totempalen, met een kast van het project: Bevers en otters op het spoor. Een prachtig project dat recent een mooie renovatiebeurt kreeg, inclusief een nieuwe wandelbrochure.

3. Je wandeling richting kijkhut Visarend loopt langs een brede rietkraag, dit is het biotoop van de waterral, een vogel die je slechts zelden te zien krijgt, maar wel kan horen. Het geluid lijkt op een krijsend biggetje. Links in het wilgenstruweel zie je afgeknaagde boomstammen, het werk van bevers. Kijkhut Visarend biedt je een weergaloos beeld op een grote kolonie aalscholvers, helemaal rechts in het elzenstruweel. Daar bouwen aalscholvers volop aan hun nesten. Sommigen zijn reeds aan het broeden. Tot midden juni is het een spektakel van aan- en afvliegende vogels, die er broeden en hun jongen komen voederen. Op de grote plas kan je eenden, waterhoenen en meerkoeten bekijken. Blauwe reigers zijn jaarrond aanwezig, grote zilverreigers tijdens de trekperiode.

4. Op weg naar kijkhut Aalscholver is het uitkijken voor overstekende bevers. Het platgetrapte gras links en rechts van het pad duidt op een wissel. Net zoals mensen hebben dieren gewoonten en gebruiken ze meestal dezelfde paden. Om kijkhut Aalscholver te bereiken moet je even langs een fietspad wandelen en aan de

volgende ingang van het Broek de Naeyer meteen naar links wandelen. Vanuit de kijkhut is het opnieuw volop vogels kijken. Tijdens de wintermaanden zijn de mannen wintertalingen, krakeenden, slobbeenden, pijlstaarten, kuifeenden en tafeleenden op hun mooist. Heb je een verrekijker bij, speur dan onderaan de rietkragen af, misschien zie je wel een roerdomp.

5. Door een berkenstruweel en een open weiland bereik je de Biezenweiden. In deze periode van het jaar is het er wel vrij stil. Alhoewel, de roep van grote bonte specht wordt steeds intenser zodra de winter naar de lente gaat nijgen. Kleine bonte specht is hier eveneens aanwezig. Het vroege voorjaar is de beste periode om hun roffel te horen. Met de aankoop van ongeveer 20 ha natuurgebied in de Biezenweiden werd Natuurpunt eertijds in Willebroek stevig op de kaart gezet. Je verlaat nu het eikenbos en wandelt door lager struweel. Hier werden Canadapopulieren gerooid, momenteel evolueert dit perceel naar een meer natuurlijk broekbos.

6. In het eikenbos, ga je over het brugje rechtdoor in de richting van het hek, zo kom je opnieuw in het Broek de Naeyer, langs een lange brede vijver, één van de voormalige veenputten en later bezinkingsputten van de voormalige papierfabriek. Let hier ook op voor watervogels, zoals krakeenden en slobbeenden en ook voor beversporen.

7. Aan de splitsing bij de palenkast ga je rechtsaf richting de Rupeldijk en terug in de richting Klein-Willebroek. Aan de split-

sing ga je rechtdoor in de richting van de Oostvaardijk en aan de Vaart ga je naar rechts. Let ook op de 2 beelden links en rechts van de oude Vaart. Een eerbetoon aan hardwerkende binnenschippers en hun families van eertijds. Ondertussen ben je bijna terug bij je vertrekplaats en kan je eventueel nog even nagenieten op een terrasje van een plaatselijk eetcafé.

Lengte: 4,7 km

Start

Momument Weduwe Van Entschodtbrug, Louis De Naeyerkaai, Klein-Willebroek.

Toegankelijkheid

Het hele jaar door op de paden. Stevige schoenen zijn een aanrader. De paden zijn niet geschikt voor rolstoelgebruikers. In het Broek de Naeyer zijn wandelaars met honden niet toegelaten.

Openbaar vervoer

De Lijn: halte Boom Markt, ongeveer 700 m van vertrekpunt.

NMBS: Station Boom, op ongeveer 1,5 km van Klein-Willebroek.

Veerdienst Boom – Klein-Willebroek: de veerboot vaart op het uur en het halfuur, niet om 12u30.

Parkings

Parkeerstroken Louis De Naeyerkaai.

Parking achter huizen Oostvaardijk/Heindonkstraat.

Eten en drinken

In Klein-Willebroek zijn er diverse eetcafés. Aan de Kaai in Boom, in de wijk Hoek en het centrum van Boom zijn er eveneens diverse eetcafés.

Partners

Broek de Naeyer is eigendom van de provincie Antwerpen en wordt beheerd door het beheersteam Provinciale Groendomeinen - regio Mechelen.

Algemene info

Gebiedsfolder De Biezenweiden Willebroek (Natuurpunt).

Brochure Speuren naar bevers en otters (Regionaal Landschap Rivierenland).

Website Natuurpunt Rupelstreek – Ontdek de Natuur:

www.natuurpunt.be/rupelstreek

Otters en bevers op het spoor

Ben je met kinderen op stap, dan is een handige brochure, met knagende vragen en scherpe antwoorden een prima gids voor een leerrijke en amusante wandeling van 3,8 km door het Broek de Naeyer.

Vertrek aan het Momument Weduwe Van Entschodtbrug,

Voor het uitvoeren van de doe-opdrachtjes bij de infopanelen kan je de sleutel afhalen in Eetcafé Sachetti's (gesloten op maandag en dinsdag).

World Clean Up Day langs de oevers van de Schelde in Schelle

De oproep om tijdens World Clean Up Day op zaterdag 21 september de handen uit de mouwen te steken en afval langs de oevers van onze rivieren op te ruimen viel niet in dovenmansoren bij 8 vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek. Op een strook langs de oevers van de Schelde voor het natuurgebied Maaienhoek tot aan de grens met gemeente Hemiksem werd op zaterdag 21 september tussen 14u en 16u afval opgeruimd, met als resultaat een aanhangwagen, vol met zakken gevuld met allerlei soorten afval.

Allemaal afval dat met het hoogtij met het rivierwater wordt meegenomen richting Noordzee en vervolgens in de Atlantische oceaan terecht komt, waar de kans groot is dat zeevogels, zeezoogdieren en vissen het aanzien als voedsel en het inslikken, om het nooit meer kwijt te raken en er uiteindelijk aan sterven. Het probleem is al decennialang gekend en bereikt momenteel een triest hoogtepunt, met gigantische grote drijvende afvaleilanden in de oceanen, momenteel ook gekend als de Plastic Soep. Het afval werd achteraf opgehaald door medewerkers van de Vlaamse Waterweg NV.

Vrijwilligers Natuurpunt tijdens World Clean Up Day in Schelle, met v.l.n.r.: Catherine, Thomas, Eddy, Filip, Siebe, Steven en Michel – foto: Erik De Keersmaecker

Welkom aan de familie Sadicar-Nyberg als 1.300ste lid van Natuurpunt Rupelstreek

Op 6 december stonden er 1.311 namen op de ledenlijst van Natuurpunt Rupelstreek. Met op plaats 1.300 de familie Sadicar-Nyberg uit Rumst. Maarten bracht hen een bezoek en had ook een bijenhotelletje als cadeautje bij. De familie Sadicar-Nyberg werd lid tijdens de Boekenbeurs in Antwerpen, waar ze toevallig langs een infostand van Natuurpunt liepen. Het waren vooral de vogelhuisjes en natuurboeken die hun interesse hadden gewekt. En de jonge vrouw die hun toen aansprak en uitleg gaf had niet veel moeite nodig om hun te overtuigen om lid te worden van Natuurpunt. Zeker omdat ze de natuur in al zijn vormen al heel belangrijk vinden.

Aan het bijenhotelletje gaan ze zeker veel plezier beleven en op deze manier kunnen ze ook hun 'wilde kinderen', naar aanleiding van het artikel in Natuur.blad, de mooie wonderen van de natuur laten zien.

Olivier, Annelies, Deon, hun oudste zoon en Arwin, hun jongste zoon
foto: Maarten Wielands

Cursus paddenstoelen 2019

Donderdag 26 september konden 11 natuurliefhebbers kennis maken en met de wondere wereld van paddenstoelen en zwammen. André De Kesel stond opnieuw garant voor bijzonder veel boeiende info over deze schijnbaar kleine wereld. Twee dagen later, zaterdag 28 september stond de eerste excursie op het programma. De gevreesde regenbuien bleven achterwege, zodat er na een excursie van ruim 2 uur nog een stevig toemaatje in het Natuur.huis aan gekoppeld kon worden. Op 12 oktober werd de cursus afgesloten met een excursie in de Kleiputten Terhagen. Naar André luisteren tijdens een infoavond of op stap gaan op zoek naar paddenstoelen staat telkens garant voor een totaalervaring, die veel verder gaat dan enkel maar naar paddenstoelen zoeken, kijken en luisteren. In de periode september/oktober organiseren we een nieuwe cursus paddenstoelen.

Cursus paddenstoelen in Natuur.huis de Paardenstal – foto: Erik De Keersmaecker

Team Cummins opnieuw aan het werk in het Niels Broek

Dinsdag 8 oktober konden we opnieuw rekenen op de hulp van een groep Cummins-medewerkers voor het opruimen van het maaisel van een oude vloeibeemd langs de Wullebeek. Dit jaar werden voor het eerst 2 maaibeurten toegepast op dit perceel. Dit met als streefdoel om stevige en dominante ruigtekruiden, zoals kleeftkruid en grote brandnetel terug te dringen en kleinere ruigtekruiden meer kansen te geven.

Het resultaat zullen we pas over enkele jaren kennen, wanneer we dit maaibeheer kunnen volhouden. Het is immers bijzonder zwaar werk en we zijn dan ook bijzonder blij dat we daarvoor telkens kunnen rekenen op de hulp van een groep Cummins medewerkers en Natuurpuntvrijwilligers.

Team Cummins aan het werk in oude vloeibeemd Niels Broek – foto: Erik De Keersmaecker

Onderhoud wandelpaden Niels Broek

Dinsdag 15 oktober waren we met ons Natuurpuntteam, met 4 vrijwilligers opnieuw aan de slag in het Niels Broek. Het regenweer van de voorbije weken had er immers voor gezorgd dat de vegetatie langs het wandelpad in het Niels Broek in snel tempo was dichtgegroeid. Tevens werd gewerkt aan het verwijderen van grote lisdodde in één van de poelen.

Wandelaars die het Niels Broek bezoeken kunnen zo weer volop genieten van de natuurpracht in dit natuurgebied langs de oevers van de Rupel. Wil je het Niels Broek graag bezoeken, dan kan je starten aan de parking van het Tolhuis aan de Rupeldijk in Schelle of aan het gemeentehuis in Niel. De wandeling door het Niels Broek werd opgenomen in de nieuwe kaart van het Wandelnetwerk Rivierenland.

Deze wandelkaart is te koop bij Toerisme Rupelstreek, in Natuurhuis de Paardenstal of aan een infostand van Natuurpunt Rupelstreek. Bestellen kan door een storting van 8 euro op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek. Gratis levering, voor zover je woonachtig bent in de Rupelstreek.

Verwijderen grote lisdodde in poel Niels Broek
foto: Erik De Keersmaecker

3-dubbel cadeau voor de Natuur tijdens de Dag van de Natuur

Zaterdag 23 november waren niet minder dan 3 groepen vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek aan de slag voor de natuur in onze regio.

In een weiland langs de Broeklei in Niel werden 13 knotbomen geknot. Vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek werken reeds lang aan de bescherming van de knotboom in het landschap. Knotbomen zijn immers, samen met hagen, houtkanten en poelen belangrijk als aankleding van het landschap, daarenboven zijn ze erg belangrijk als leefruimte van planten en dieren. Het knotten en het opruimen van het snoeihout werd uitgevoerd door 10 vrijwilligers.

Opruimen snoeihout knotwilgen knotten weiland Broeklei – foto: Kris De Keersmaecker

In de Kleiputten Terhagen waren 2 teams actief. Eén team heeft gewerkt aan het uitspreiden van hakselhout op de meest gladde delen van het wandelpad en op de toegangsweg naar het chalet. Terwijl een ander team gewerkt heeft aan het vrijmaken van de noordelijke oever van de visvijver en gestart is met het verwijderen van asbestplaten langs de oever van die vijver.

Opladen hakselhout voor wandelpaden in Kleiputten Terhagen
foto: Maarten Wielands

Geslaagd werkmoment op het Noordelijk eiland

Het is inmiddels al een beetje een klassieker, een jaarlijks werkmoment op het Noordelijk eiland, met als belangrijkste streefdoel de bekijkbaarheid van de plassen van het Noordelijk eiland intact houden. Werkers op zaterdag 9 november waren: Jan, Nel, Jos, Jan en Erik en na een 2-tal uurtjes hard werken was het streefdoel bereikt. Voor een zitbank en langs de oever van de zuidelijke plas werden 3 stroken struweel gekapt. Het Noordelijk eiland is met voorsprong het beste vogelkijkgebied in het rivierlandschap langs de Rupel. De vogels laten zich prima bekijken vanaf de Rupel- en Kanaaldijk.

Mooie vondst kroontjes-knotszwam in natuurgebied Maaienhoek

In dit kleine natuurgebied langs de oevers van de Schelde kon David Van den Broeck op maandag 18 november een foto maken van een toch wel bijzondere paddenstoel, een bundel met kroontjesknotszwam. Een email naar André De Kesel, leverde volgende info op: Een mooie vondst!

Voor 2010 was deze soort heel zeldzaam en het is niet duidelijk waarom, maar sinds pakweg 2010 is deze soort in opmars. Ze komt over gans Europa voor en is tegenwoordig matig algemeen.

Kroontjesknotszwam – foto: David Van den Broeck

Vrijwilligers Natuurpunt planten 100 meter lange haag aan in de Broeklei

Het Waalse gewest heeft zich als streefdoel gesteld om de komende jaren 4.000 km hagen aan te planten in Wallonië. Dat is een bijzonder lovenswaardig initiatief, waarvan we hopen dat het een stimulans is voor het Vlaamse gewest om ook aan de slag te gaan om het landschap opnieuw te behagen. Met Natuurpunt Rupelstreek geven we alvast het goede voorbeeld, en dat deden we op maandag 9 december in de Broeklei in gemeente Niel, waar we met 5 vrijwilligers aan de slag waren om

DZIA@WORK

Eind 2016, meteen na de aankoop van het natuurgebied Kleiputten Terhagen door Natuurpunt konden we er kennis maken met enkele werken van Street-Artkunstenaar DZIA, met enkele verborgen en ook een opvallend werk. In de periode daarna verschenen er regelmatig nieuwe werken van DZIA, met de ijsvogel tegen het kijkpunt aan de noordelijke plas als meest opvallende blikvanger. Daarna volgden een groene specht, vlinders, spinnen en libellen, sommigen gadegeslagen door konijnen. Het voorlopig laatste werk toont schijnbaar een explosief beeld, met enkele ratten die zich klaarmaken om een raket te lanceren. Zo lijkt het toch, maar misschien zit er wel een ander idee achter.

Aanplanten 100 meter lange haag langs de Broeklei – foto: Steven Roels

Ratten lanceren een raket in de Kleiputten Terhagen – foto: Dries Kets

een 100 meter lange haag in de bermen aan te planten.

Dat deden we door putten te graven om daar meidoorns, vogelkers, gewone kers en Gelderse roos in aan te planten, van elk 50 stuks. Als volgend jaar de weersomstandigheden ons helpen wordt dat een prachtige haag, met tijdens de lente volop bloesems voor wilde bijen en vlinders en tijdens de herfst en winter volop voedsel voor doortrekkers en overwinteraars.

Feesten in De Reukens!

Zondag 13 oktober: drie verenigingen werken samen om in de Week van het Bos de mooie natuur van de Reukens in het daglicht te stellen.

Samen met onze collega's van de Wereldwinkel en van de Gezinsbond hebben we een mooi programma uitgestippeld.

Het is tevens Week van de eerlijke handel rond het thema chocolade, dus het kan niet anders of de proevetjes die door de Wereldwinkel worden aangeboden, hebben met chocolade te maken.

Rond de middag wordt alles in gereedheid gebracht om de wandelaars te ontvangen: tenten plaatsen (het is zalig weer, maar zo winderig dat een tent het begeeft), natuurcafé inrichten, wandelparcours klaarmaken, ...

Om 14 u komen de eerste wandelaars opdagen. Onze natuurgidsen Luk en Ronny trekken verschillende malen op stap met een groep geïnteresseerde wandelaars. Drie jeugdverenigingen, Gidsen, Scouts en Chiro wandelen, proeven en spelen ... en zien dat het goed is.

Springen zoals de dieren. Dat is mogelijk bij Jan en Kurt. Ria "ontfermt" zich over de jeugdverenigingen met een pittig vossenspel. De Gezinsbond leert de passanten diersporen kennen van dieren die in Aartselaar (en bij uitbreiding in Vlaanderen) kunnen voorkomen.

Intussen is het behoorlijk druk geworden aan het natuurcafé. De mensen komen terug van hun wandeling: voor de meesten is het ook een kennismaking met de nog verder te ontwikkelen natuurspeeltuin. De prachtige houten bank en insectenhotel (geplaatst door Natuurpunt met sponsoring van de firma Contraload) en de wilgentunnel worden als een groot pluspunt ervaren.

In de toekomst is het zeker de bedoeling de speeltuin nog verder te ontwikkelen.

Al bij al kunnen we ca 170 mensen ontvangen. En daar zijn we blij om.

Dank aan al wie – op welke wijze ook – een steentje heeft bijgedragen tot het welslagen van deze dag.

tekst : Ria Thys

Feesten in de Reukens – foto: Luk Smets

Kinder-doe-tocht in het Cleydaelbos

Met Kraakje, de eekhoorn op zoektocht in het winterse bos

Natuurpunt Aartselaar ontwierp, met ondersteuning van Bibliotheek Aartselaar en het Agentschap voor Natuur en Bos, een doe-rugzak voor kinderen van 6 tot 12 jaar. Zij kunnen samen met hun ouders/grootouders/... op verkenning vanaf de parking van het Cleydaelbos, Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael), Aartselaar.

Tijdens een wandeling van ca 2,5 km leren kinderen op een speelse manier de natuur in het Cleydaelbos ontdekken: heel veel leuke opdrachten, een kompas, loepopotje, zoekkaarten, ... helpen hen daarbij.

De herfsteditie was een geweldig succes.

De twee rugzakken waren constant uitgeleend. Na enkele weken hebben we in samenwerking met de bib van Aartselaar al een derde rugzak bijgemaakt.

Vanaf 21 december is de "Winterrugzak" beschikbaar! De opdrachten zijn gedeeltelijk identiek aan die van de herfstrugzak. Het andere deel zijn typisch winterse opdrachten.

De rugzak kan ontleend worden tijdens de openingsuren van de bibliotheek, della Faillelaan 32 Aartselaar en dient uiterlijk na 1 week daar ook weer ingeleverd te worden. Er zijn ook nu 3 rugzakken beschikbaar. Gezien het succes kan reserveren in de bibliotheek nuttig zijn. Meebrengen: stevige wandelschoenen of laarzen, pen.

Meer info:

www.natuuraartselaar.be/doerugzak

of via mail: doerugzak@natuuraartselaar.be

08.02

Parochiaal Centrum

FEESTELIJK EETMAAL MET TERUGBLIK OP 2019

Natuurpunt is bij uitstek een vrijwilligersvereniging. De afdelingsstructuur maakt dat de vereniging zeer kort bij de leden staat. In de afdeling gebeuren de natuurstudie-activiteiten, beschermingsprojecten, cursussen en uitstappen. Natuurpunt Aartselaar wordt gevormd door mensen zoals jij en wij, die zich betrokken voelen met hun omgeving en aan hun kinderen en kleinkinderen een boeiende leefomgeving willen doorgeven.

Op 8 februari houden we onze jaarlijkse ledenbijeenkomst. We maken er een feestelijke avond van. Om 18.30 u verwelkomen we je graag met een **aperitief** en heerlijke verrassende hapjes. Daarna smullen we van een **driegangenmenu**, dat verzorgd wordt door Pieter en Lisbeth Alaerts.

Menu:

- Aardappel-dragonsoep
- Saltimbocca (kalfsvlees met salie en mozzarella) of Vegetarisch: Bladerdeegrol met seitan en kruidige groentemengeling
- Gemengde sla met honingdressing – Wintergroenten: gestoofd en gebakken - Puree met andijvie
- Zanddeeggebak met abrikozencompote met koffie/thee

Gelieve je keuze van hoofdgerecht (vlees / veggie) door te geven bij je inschrijving.

We maken ook even tijd vrij om je een jaaroverzicht van onze voorbije activiteiten in 2019 te geven. Dankzij de moderne technieken maken we er een mooie diavoorstelling van. En we laten je ook al even "proeven" van ons verder aanbod in 2020.

Na het feestmaal verzorgt Jan een ludieke natuurquiz.

zaterdag 8 februari, om 18.30 u

Parochiaal Centrum, bovenzaal, B. Van Ertbornstraat 7 Aartselaar.

Meer info bij Luk en Ria Smets-Thys, 0476 33 79 36 - ria.thys@telenet.be

Al deze verwennerijtjes (aperitief en menu) bieden we je aan voor 25 euro per persoon. Inschrijven noodzakelijk door het deelnamebedrag van 25 euro p/p te storten op rekening BE07 5230 8080 0166 van Natuurpunt Aartselaar ten laatste 4 februari met vermelding: "Feestavond + (keuze uit) Vlees/Veggie". Dranken (wijnen en frisdranken) worden ter plekke afgerekend. **WELKOM !!!**

13.02

Sportcentrum

OP ZOEK NAAR STEENUILTJES IN AARTSELAAR

We gaan dit voorjaar weer met alle geïnteresseerden op zoek naar steenuilen. We deden dat enkele jaren geleden ook al. We willen de vogels opnieuw inventariseren en kijken of ze Aartselaar nog appreciëren als woongebied.

Steenuilen leven in weilanden met knotwilgen, boomgaarden en parken of woongebieden waar ook hagen en bosjes zijn. Ze hebben een territorium van ca. 30 ha.

In het vroege voorjaar begint de baltsperiode en mannetjes lokken vrouwtjes met een specifieke roep. Zo kunnen ook wij horen en zien waar ze zich bevinden.

donderdag 13 februari, van 19u tot 21u

We inventariseren 's avonds, want steenuilen slapen overdag! We vertellen je zeker heel wat over steenuilen, de kleinste uilensoort in Vlaanderen. We stappen en rijden naar de vermoedelijke broedplaatsen.

Mensen die graag mee komen speuren, zijn welkom op donderdag 13 februari op de parking van het Gemeentelijk Sportcentrum, Kleistraat, Aartselaar om 19 u. Bij twijfel of de tocht doorgaat, best even bellen naar Luk en Ria Smets-Thys, 03 289 73 66 - **want bij slecht weer dienen we een andere datum te bepalen.**

22.02

Sportcentrum

KNUTSELEN VAN MEZENKASTEN EN VLEERMUIZENKASTEN

De voorbije jaren is gebleken dat de eikenprocessierups ook in onze gemeente een groot probleem is. Niet alleen in natuurgebieden, maar ook op bepaalde wegen waar veel mensen passeren. We denken hier bijv. aan de Cleydaellaan, waar het fiets- en voetpad door een dubbele eikenrij is afgebakend.

Natuurpunt Aartselaar hoopt een bescheiden bijdrage te kunnen leveren bij de bestrijding van deze toch wel problematische rups. We gaan - in samenspraak met de gemeente - 20 nestkasten ophangen in de Cleydaellaan: 10 mezenkasten en 10 vleermuizenkasten.

Van mezen is aangetoond dat zij de laatste jaren hun menu hebben uitgebreid met de eikenprocessierups. Vleermuizen jagen dan weer op de vliegende volwassen vlinder van deze rups.

Maar: we gaan deze 20 kasten zelf knutselen. We bestelden 20 bouwpakketten. Kinderen en volwassenen kunnen de kasten komen ineensteken en beschilderen indien gewenst.

zaterdag 22 februari, 13.30u tot 16u

Afspraak om 13.30 u in het jeugdlokaal (onder zwembad) van het Sportcentrum, Kleistraat 204. Einde omstreeks 16 u. Bij droog weer gaan we de mezenkasten dadelijk ophangen in de Cleydaellaan. Voor het ophangen van de vleermuiskasten doen we later in de maand beroep op gemeentelijke diensten (hoogtewerker) Deelname is gratis, maar **inschrijven is nodig** bij Ria Thys, ria.thys@telenet.be – 0476 33 79 36. Kinderen dienen vergezeld te zijn van een volwassene.

Meebrengen indien in bezit: accuschroevendraaier. We hopen op uw medewerking om de mezen- en vleermuiskasten te kunnen klaarmaken.

01.03

Zinkvalstraat

"ADOpteER EEN BERM" – ZWERFVUIL OPRUIMACTIE

De Milieuraad van Aartselaar startte in 2010 met de actie "Adopteer een berm".

Natuurpunt Aartselaar sprong natuurlijk op de kar en nam de berm langs de Cleydaellaan en de Zinkval als actieggebied.

In de voorbije jaren hebben de vrijwilligers van Natuurpunt Aartselaar al enkele honderden volle zwerfvuilszakken gevuld.

Telkens weer opnieuw liggen de bermen er vervuild bij en dus is en blijft deze actie broodnodig, indien we onze gemeente zuiver willen houden...

zondag 1 maart, 10u tot ca 11.30 u

Daarom roepen wij iedereen op om mee te komen helpen bij onze zwerfvuilactie...!!!

Afspraak op de parking aan Zinkval. Werkhandschoenen en stevig schoeisel zijn aan te raden.

Meer info bij:

Ronny Verelst- ronnyverelst@telenet.be - 0475 58 55 70

19.03

d' Open Plek, Aartselaar

WILDE BIJEN IN AARTSELAAR!

Wilde bijen zijn, in vergelijking met honingbijen, bij velen onbekend. En we weten, onbekend is onbemind. Daardoor krijgen ze niet de waardering die ze verdienen.

Natuurpunt Aartselaar contacteerde Jos Daniëls om met een powerpoint-presentatie hierover meer te vertellen. Wat er zich in de duisternis van de bijenhotelletjes afspeelt, wordt voor ons dan zichtbaar.

Je zal ook zicht krijgen op de diverse soorten bijtjes die je in de lente en de zomer mag verwachten. Op boeiend filmmateriaal kan je ervaren hoe de bijen zich dag in dag uit uitsloven voor hun nageslacht. Fascinerend ook om te zien hoe sommige soorten met hand en tand hun territorium verdedigen.

Kortom, je wordt ondergedompeld in de intrigerende wereld van deze aaibare diertjes. Vergeten we daarbij niet dat wilde bijen door hun lichaamsbouw en levenswijze veel efficiëntere bestuivers zijn dan hun rechtstreekse voedselconcurrenten, de honingbijen. Ook hommels, die tot de familie van de wilde bijen worden gerekend, komen aan bod. Van alle bijen zijn zij de absolute topbestuivers. Dat zal in een video sprekend worden aangetoond. Geen saaie theoretische beschouwingen dus maar wel veel opnamemateriaal dat je meevoert naar de wonderlijke wereld van de wilde bij.

Een presentatie over wilde bijen is niet volledig zonder iets te zeggen over bijenhotelletjes. Jos laat zien hoe succesvol die kunnen zijn. Hij geeft tips om een zo optimaal mogelijk hotel aan te bieden.

Je zal bezoekers van divers pluimage mogen verwachten. De kleine soorten bezetten de nauwe boorgaten terwijl de grotere metselbijen de ruimere gangetjes in bezit nemen. Deze laatste, dieprood en gitzwart gekleurd, zien eruit als miniatuurhommeltjes en vliegen al vanaf begin maart. De andere soorten zijn minder opvallend, maar even interessant. De genoegdoening die je ervaart als de eerste gasten zich aanbieden is geweldig. Een bijenhotel is altijd genieten.

donderdag 19 maart, om 20 u

Afspraak in d' Open Plek, Baron van Ertbornstraat 56 in Aartselaar
Inkom: € 5

Graag vooraf even melden of je komt bij Hilde Janssens - hiljans@hotmail.com of 0472 81 39 98. We zetten dan een stoel voor je klaar.

28.03

De Reukens

WINTERSNOEI FRUITBOOMGAARD

Het snoeien van de boomgaard in het natuurgebied De Reukens in Aartselaar begint zijn "vruchten af te werpen": voor het eerst konden we dit jaar al wat lekker fruit (vooral appels) oogsten. Dankzij de raadgevingen van onze geduldige lesgever Marcel Vermeir, kan je zeker nu (bij een winterse wandeling door het gebied) de evenwichtige vorm reeds zien van de meeste fruitbomen. Vermits nog niet alle bomen de juiste vorm hebben, blijven de snoeilessen interessant, zowel voor de bomen als voor de enthousiaste vrijwilligers.

zaterdag 28 maart, 14 u tot 16.30 u

Afspraak aan de picknickbank op het Reukenspad. Zoals steeds zullen er enkele ladders, snoeitangen en kleine takkenzaagjes voorzien worden, maar je mag gerust je eigen ladder, snoeischaar e.d. meebrengen, alsook aangepaste kledij natuurlijk...

"Peters en meters" van de fruitbomen nemen gratis deel (wel graag je deelname melden!).

Leden van Velt/Natuurpunt betalen € 3 – niet-leden € 5. Liefst storten voor 20 maart op BE41 9799 6588 7710 van Velt Zuid-Antwerpen, mededeling: "Snoeien + aantal personen". Inschrijven per mail en ter plekke betalen kan ook! Een warme drank en een hapje worden voorzien tijdens de pauze.

Meer info:

Nestor Janssens,
njanssens1@telenet.be

Voor kinderen, ouders en grootouders

UILTJES ... WEETJES EN KNUTSELEN ...

Wie kent het boeiende leven van de bosuil, de steenuil, de ...uil?

WIJ vinden deze beesten allemachtig prachtig en willen er jullie veel over vertellen! Misschien hoorden jullie ze 's avonds wel eens roepen?

Ook gaan we de fascinerende vogels boetsen in klei of knutselen, zodat we ze nadien nog lang kunnen bewonderen!

woensdag 29 januari, van 14 u tot 16 u

Kinderen tussen 4 en 10 jaar, vergezeld van een (groot)ouder zijn welkom in het Jeugdlokaal van het Sportcentrum, Kleistraat 204, Aartselaar.

Onkosten: per kind € 3. Wij voorzien ook een stukje fruit! **Inschrijven is noodzakelijk** bij Hilde Janssens: hiljans@hotmail.com of 0472 81 39 98

WILDE BIJEN .. ZIJN ZE WILD EN GEVAARLIJK ?

Zijn wilde bijen gevaarlijk voor kinderen? Neen hoor, niemand hoeft er bang voor te zijn want... wilde bijen kunnen ons niet bijten of steken!

De kleine diertjes zijn onmisbaar in de natuur voor het bestuiven van bloemen, fruitbomen en groenten. Wilde bijen hebben het niet zo gemakkelijk om te overleven en als echte dieren vrienden willen wij hen daarbij helpen.

Aan de Molen in Aartselaar staat een groot bijenhotel dat er vorig jaar geplaatst is door de gemeente in samenspraak met Natuurpunt Aartselaar. We willen het verder afmaken, terwijl we ook info krijgen over het boeiende leven van deze onmisbare insecten. We knutselen nadien ook zelf een hotelletje dat we thuis kunnen ophangen. Molenaar Marcel wil ons ook graag in zijn molen ontvangen, we krijgen dan een rondleiding.

woensdag 25 maart, van 14 u tot 16 u

Afspraak aan de Molen in Aartselaar, Reetsesteenweg 35

Kinderen van 5 tot 10 jaar vergezeld van een (groot)ouder zijn welkom. Meebrengen indien in bezit: accu-schroevendraaier

Deelname is € 2 per huisje, we voorzien ook een stukje fruit. Graag vooraf betalen op rekening BE07 5230 8080 0166 van Natuurpunt Aartselaar met vermelding: Wilde bijen. **Inschrijven is noodzakelijk** bij Hilde Janssens, hiljans@hotmail.com of 0472 81 39 98

Niel

NATUUR.HUIS DE PAARDENSTAL

De Paardenstal ligt aan de Boomsestraat 221 Niel-Hellegat, of vanaf de Rupeldijk de wandelknooppunten 154 en 153 volgen. Natuur.huis de Paardenstal is open op zondagen 5 januari, 2 februari, 1 maart en 5 april, telkens van 13u tot 17u.
Info: 03/888.39.44 of info@natuurpuntrupelstreek.be

04.01

Schelle

VOGELS KIJKEN OP HET NOORDELIJK EILAND

Vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel maken elke eerste zaterdag van de maand een vogelkijkwandeling rond het Noordelijk eiland. De wandelafstand bedraagt 4 km, het tempo is dus laag en men krijgt dan ook ruim de tijd om de vogels te bekijken. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

zaterdag 4 januari, 8u50 tot 12u

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, veerboot 9u en veerboot terug om 12u.

Volgende datums: 1 februari, 7 maart en 4 april

11.01

Rumst

KNOTWILGEN KNOTTEN OUDE VLOEIBEEMD RUMST

Voor de 2de knotactie van deze winter trekken we naar de oude vloei-beemd in de Oude Nete-arm Rumst. Daar gaan we een rij knotbomen knotten en met het snoeihout een lange en brede takkenril bouwen. Met die takkenril maken we een afbakening langs het pad en brengen we weer een nieuw element in dat kleine natuurgebied.

zaterdag 11 januari, 9u tot 12u

Oude vloei-beemd Rumst, bereikbaar door in de Kerkstraat het pad recht tegenover de Schoolstraat in te rijden.

Meebrengen: stevige werkhandschoenen en veel goesting!
Info: info@natuurpuntrupelstreek.be

18.01

Boom/Mechelen

VOGELS SPOTTEN AAN HET ZENNEGAT

Samen met vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel kan je om de 2 maanden een vogelkijkwandeling maken langs de Dijle en omheen het overstromingsgebied Zennegat. Een gebied dat inmiddels uitgegroeid is tot één van de beste vogelkijkgebieden in onze regio. De wandelafstand bedraagt 4 km en de wandeling gaat over goed begaanbare paden. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

zaterdag 18 januari, 8u30 tot 12u

Bijeenkomst kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom. Vandaar carpoolen we naar de parking café 't Bergsken (Hoge weg 217, Mechelen). Of je kan aansluiten op de parking van café 't Bergsken waar we om 9u starten met de wandeling.

Volgende datum: zaterdag 21 maart

01.02

Boom

LEDENAVOND NATUURPUNT RUPELSTREEK

Deze keer kiezen we voor het volledig vernieuwde ontvangsthuis van Steenbakkerij 't Geleeg in de Boomse wijk Noeveren. Zo komen we terecht op een plek waar de geschiedenis van het stenen drogen en stenen bakken meer dan ooit aanwezig is. We verwelkomen jullie vanaf 18u voor een aperitief met hapje. Nadien verwennen Pieter en Liesbeth ons opnieuw met een soepje, een heerlijk buffet van seizoengerechten en een dessert. Tussendoor overloopt Erik de realisaties van 2019 en de vooruitzichten voor 2020.

Inschrijven: stort 27 euro (voor 23/1) op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek, met mededeling: Ledenavond 2020 en veggie als je vegetariër bent. In deze prijs zijn de maaltijd en aperitief inbegrepen. Andere dranken dienen apart betaald te worden. Van harte welkom!

zaterdag 1 februari, 18u tot 22u

Steenbakkerij 't Geleeg, Noeveren 196 Boom.
Er is parkeerplaats op het terrein

08.02

Antwerpen

ANKONA-ONTMOETINGS DAG

De ANKONA-ontmoetingsdag wordt georganiseerd met het departement Biologie van de Universiteit Antwerpen (UA). Deelname is gratis, maar vooraf inschrijven is verplicht en kan tot en met 2 februari 2020.

Bekijk het volledig programma op www.ankona.be - rubriek Ontmoetingsdagen en schrijf je in.

zaterdag 8 februari, 9u30 tot 16u

Campus Groenenborger, Groenenborgerlaan 171, Antwerpen

14.02

Niel

WINTERAVOND IN NATUUR.HUIS DE PAARDENSTAL

Vanavond stellen Hilde De Paepe en Fons Van den heuvel, vrijwilligers bij Natuurpunt Rupelstreek en bij de Koninklijke Fotoclub Argus uit Boom opnieuw enkele prachtige fotoreportages voor. Tijdens het voorprogramma stellen vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel enkele projecten voor. Zo kijken we samen terug op een formidabel jaar van de kerkuil, het tellen van steenuiltjes en lepelaars op trek.

De toegang is gratis.

vrijdag 14 februari, 20u tot 22u

Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Hellegat-Niel, ook bereikbaar via de weg achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266.

29.02

Zuid Holland/Schouwen-Duiveland

BUSTOCHT: WINTERVOGELS IN ZUID-HOLLAND EN SCHOUWEN-DUIVELAND

We rijden rechtstreeks naar het Oudeland van Strijen, een landschap met oude historische graslanden. Daar maken we een vogelkijkwandeling door een eeuwenoud landschap. Na de middag bezoeken we Battenoord, een pittoresk haventje, waar we een groep flamingo's kunnen bekijken. Vooraleer we richting Schouwen rijden houden we nog een stop aan de Scheelhoek en de Brouwers-

dam. De vogelkijkgdag afsluiten doen we in de Prunjepolder. Een verrekijker is onmisbaar. Heb je er geen, geen probleem, wij brengen er wel enkele extra mee. Breng wel warme kledij, een picknick en stevige stapschoenen mee.

zaterdag 29 februari, van 7u30 tot 19u30

parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom
Stort 17 euro (volw.) of 10 euro (-16 jarigen) op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek.
Mededeling: Bustocht Zuid-Holland/Schouwen-Duiveland, telefoonnummer en emailadres.

07.03

Schelle

LOEREN NAAR BEESTJES IN MAAIENHOEK

Ben je gebeten door de pracht van de natuur? Wandel dan zeker mee naar het prachtige natuurgebied de Maaienhoek. Dit bijzondere gebied wordt al jaren beheerd door onze vrijwilligers van Natuurpunt.

Reeën, ijsvogels, glimwormen en hazelwormen zijn slechts een klein deel van de soorten die hier goed opgevolgd worden. Kom vandaag Maaienhoek bezoeken en ontdek nog een stukje mooie natuur. We zullen op zoek gaan naar muizen, watersalamanders en de hazelworm. Maar vergeet niet, de kans bestaat dat we opeens oog in oog komen te staan met een vos of één van de wondermooie reeën die er leven!

zaterdag 7 maart, 16u tot 18u

Parking einde Kapelstraat/Laarlofstraat Schelle

Info en inschrijven:

yente_demaesschalck@hotmail.com

21.03

Terhagen

OP STAP IN DE KLEIPUTTEN VAN TERHAGEN

Voortaan organiseren we om de 3 maanden een excursie door de Kleiputten Terhagen, waarbij we ook door de vroegere kleiputten tussen Boom, Reet en Terhagen wandelen. We vertellen je wat de visie van Natuurpunt is in het kader van de nakende sanering en de kansen voor nieuwe natuur. Via de oude Hoogstraat en de oriëntatietafel dalen we af naar het natuurgebied Kleiputten

Terhagen, waar we volop werken aan soortenbescherming en het behoud van het industrieel erfgoed. Vooraleer we terugkeren naar de vertrekplaats kan er nog nagepraat worden in het chalet van de Kleiputten Terhagen.

zondag 21 maart, 14u tot 17u

poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen (parking vlakbij rotonde einde Kapelstraat)

Meebrengen: hoge wandelschoenen of laarzen (zeker bij nat weer), eventueel een verrekijker.

Meld vooraf je deelname:

info@natuurpuntrupelstreek.be

26.03

Schelle

INFO-AVOND – WAT DOET NATUURPUNT VOOR DE NATUUR IN GEMEENTE SCHELLE? - DE TERUGKEER VAN DE WOLF IN DE LAGE LANDEN

Vandaag ben je welkom in zaal de Mikman, waar een boeiend programma voor je klaarstaat. We starten met een info-moment, waarbij we je vertellen en tonen wat de vrijwilligers van Natuurpunt voor de natuur deden, doen en willen doen in Schelle. Dat belooft een boeiend moment te worden.

Nog boeiender wordt het na de pauze, wanneer we op stap gaan in de Europese topnatuur op zoek naar een top-predator: de wolf. Jan Kelchtermans staat garant voor veel ervaring en kennis van deze boeiende dieren. Zijn Naya en Gust, de eerste wolven op Belgische bodem sinds mensenheugenis, nu al dan niet opportunisten of gaat het toch de goede kant uit met onze natuur?

Onze gastspreker van de avond reist nu al meer dan tien jaar lang naar de meest afgelegen en ecologisch waardevolle uithoeken van Europa ter observatie van grote carnivoren en herbivoren. We kijken nu al uit naar zijn verhalen over wat hij de grote vijf van Europa noemt: beren, wolven, lynxen, veelvraten en wisenten! Alvast een avond om niet te missen!

Wolf – foto: Jan Kelchtermans

donderdag 26 maart, van 20u tot 22u30

Parochiezaal de Mikman, Tolhuisstraat 32 Schelle

Inkom: 2 euro/persoon.

Meld vooraf je komst:

info@natuurpuntrupelstreek.be

*Voor kinderen,
ouders en
grootouders*

OP STAP MET WATJE IN WALENHOEK

Watje is een waterratje, hij leeft in gebieden waar het water zuiver is en de natuur niet vervuild is. Vandaag gaan we samen met Watje op stap in het mooie natuurgebied Walenhoek. Ga mee op speurtocht in dit mooie gebied. Herken bomen met je ogen dicht, leer over watervogels en de vogels van het bos.

Kinderen tussen 6 en 12 jaar zijn welkom, samen met hun ouders of grootouders.

zondag 1 maart, 13u30 tot 16u

Natuurhuis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Hellegat-Niel, ook bereikbaar via de weg achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266 en de wegwijzers volgen.

Inschrijven:

kris.delanoye@gmail.com

Agenda Rupelstreek

zaterdag 4 januari, VOGELS KIJKEN NOORDELIJK EILAND
8u50 Parking Tolhuis, Tolhuisstraat Schelle

zaterdag 11 januari, KNOTWILGEN KNOTTEN
9u Oude vloei beemd tegenover de Schoolstraat Rumst

zaterdag 18 januari, VOGELS SPOTTEN ZENNEGAT
8u30 kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat Boom

zaterdag 1 februari, LEDENAVOND
18u Steenbakkerij 't Geleeg, Noeveren 196 Boom

zaterdag 8 februari, ANKONA-ONTMOETINGS DAG
9u30 Campus, Groenenborgerlaan 171, Antwerpen

vrijdag 14 februari, WINTERAVOND IN DE PAARDENSTAL
20u Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel

zaterdag 29 februari, BUSTOCHT: WINTERVOGELS IN ZUID-
HOLLAND EN SCHOUWEN-DUIVELAND
7u30 parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat Boom

zondag 1 maart, OP STAP MET WATJE IN WALENHOEK
13u30 Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel

zaterdag 7 maart, LOEREN NAAR BEESTJES MAAIENHOEK
16u Parking einde Kapelstraat/Laarlofstraat Schelle

zondag 21 maart, DE KLEIPUTTEN VAN TERHAGEN
14u poort De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen

donderdag 26 maart, WAT DOET NATUURPUNT VOOR DE
NATUUR IN SCHELLE/ TERUGKEER VAN DE WOLF
20u Parochiezaal de Mikman, Tolhuisstraat 32 Schelle

Agenda Aartselaar

woensdag 29 januari, UILTJES ... WEETJES EN KNUTSELEN ...
14u Jeugdlokaal Sportcentrum, Kleistraat 204, Aartselaar.

zaterdag 8 februari, FEESTELIJK EETMAAL MET TERUGBLIK
18u30 Pc, bovenzaal, B. Van Ertbornstraat 7 Aartselaar.

donderdag 13 februari, STEENUILTJES IN AARTSELAAR
19u parking Sportcentrum, Kleistraat, Aartselaar

zaterdag 22 februari, KNUTSELEN MEZENKASTEN EN VLEERMUI-
ZENKASTEN
13u30 jeugdlokaal Sportcentrum, Kleistraat 204

zondag 1 maart, ZWERFVUIL OPRUIMACTIE
10u parking aan Zinkval

donderdag 19 maart, WILDE BIJEN IN AARTSELAAR!
20u d' Open Plek, Baron van Ertbornstraat 56 in Aartselaar

woensdag 25 maart, WILDE BIJEN ..
14u de Molen in Aartselaar, Reetsesteenweg 35

zaterdag 28 maart, WINTERSNOEI FRUITBOOMGAARD
14u picknickbank op het Reukenspad

Buidelmees in de Kruibeekse polder

Hoewel niet in de Rupelstreek is de polder van Kruibeke wel een gebied waar wij van hieruit al eens op vogelkijktocht gaan. Met het veer vanuit Hemiksem zijn we immers zó aan de overkant van de Schelde en na een eindje wandelen komen we in dit natuurgebied, in volle ontwikkeling. Het is namelijk hier dat de buidelmees nog wel eens met enkele exemplaren wordt aangetroffen. Dit vogeltje begon zich in de jaren tachtig van vorige eeuw vanuit het oosten naar onze streken te verspreiden, met een hoogtepunt in de jaren negentig. Toen broedde de buidelmees overigens nog in Walenhoek in Niel. Het nestje dat nog in de Paardenstal hangt getuigt hiervan. Aan dit bijzondere nestje, dat er als een buidel uit ziet, dankt de vogel zijn naam. Eigenlijk is het trouwens geen echte mees, maar behoort het tot een andere familie. Nadien is het bestand sterk achteruit gegaan zonder duidelijke oorzaak. Sinds 2016 staat het zelfs op de Vlaamse Rode lijst als ernstig bedreigd, en elke waarneming ervan mag je dus best als een topper beschouwen. Vanwege zijn fraai uiterlijk zou dit trouwens ook zonder zijn plaats op die lijst het geval zijn. Houd langs de rietkragen de sigaren van de lisdodde dus maar goed in de gaten, je weet maar nooit !

Tekst : Fons Van den heuvel.

Buidelmees - J.B.